

יובלות

בחור מזכרון

תלמידי הפקולטה לחקלאות ברחובות רג"ל, בתחילת כל שנת לימודים, לראות את פרופסור הליל אופנהיימר, ראש מחלקת הדרים, חובב ההיסטוריה, ממנהר אל חדר ההרצאות כשתחת זרועו תמונה גדולה בי מסגרת.

תמונתו של הגבר הצעיר, בעל ההבעה הריצנית והנוגה, נתלת במקום בולט מעל הלוח. זוהי תמונתו של אהרון אהרונסון. **צמחים ומחצית צמחית.** אהרון אהרונסון נולד בשנת 1876 בירומניה. בהיותו בגיל שש, עלתה משפחתו לארץ, התישבה במושבה היהודית החדשה, וזכרון יעקב. אהבת החרוץ לארמה ולביתם החדש עברה בירושה לילדיהם, ליוותה אותם בלימודיהם, בפעילותם ב"ל", באוסף הצמחים הגדול ובהקמת תחנת הנסיונות הראשונה בארץ, בי תלית.

אך המעשה שהכניס את שמו של אהרון להיסטוריה, יותר מכל אלה, היה גילוי אם החיטה.

פגיושה בברדן. החיטה היא אחד מצמחי התרבות העתיקים והחשובים ביותר בתולדות החקלאות. אך במשך אלפי השנים, נעלמו צמחי הבר שמהם התפתחה החיטה ה"תרבותית" והמדענים כמעט ונאשו מלמצוא את מקורה.

בשנת 1889 נתקל פרופסור גרמני בשם קריגה בצמח משונה, שנאסף 50 שנה לפני כן ברשיה, צפון-מערבית לחרמון. לפרופסור הגרמני נדמה היה כי מצא את מקור הבר של החיטה. הוא סיפר על כך לאהרון אהרונסון, שעה שזה ביקר בברדן כעבור שנתיים, ביקש ממנו להתמסר לחקירות סביב בת החרמון.

אהרון הבטיח, מבלי לקחת להרכה. הוא ידע כי הפרופסור פוסט מביירות, בוטנאי מפורסם, שהתגורר שנים רבות ברשיה ע"י מה, לא הצליח לגלות את הצמח. חוקרים אחרים נכשלו אף הם. בכל זאת, נסע אהרון שנה אחר שנה אל מורדות החרמון.

ב"18 ליוני, 1905, שעה שטייל להנאתו עם ידיד בכרמי ראש-פינה, נפל מבטו של אהרון על צמח נדיר, שבגלל אחד מנקיטת הסלעים, כך גילה איש המדע המפורסם, שלא נשא כל תואר אקדמאי, את אם החיטה.

האחות האחרונה. השבוע התכוננו מדעני ישראל לחגוג את יובל 50 של ה"תלית" אחותו רבקה, היחידה מבין ארבעת האחים שנשארה בחיים, הציגה בפני אורחים את הבית החדש, המוקם עתה בתוך המושד פחה בזכרון, שם תשוכן ירושתו העשירה של אהרון: אוסף גדול מאד של צמחית הארץ, אותו פיזרו בשעתו התורכים ואשר נאסף בהקפדה על-ידי רבקה ואחיה הצעיר אלכסנדר.

בבית זה, שיקלול את המעש הגדול, אולם הרצאות, ארכיון ותחנת נסיונות, יישמר עזבונו של אהרון, שנעלם באופן מסתורי לפני 37 שנה, בדרכו מלונדון לועידת השלום בפאריס, במסוס בריטי בו לא נסע איש מ"לבדו הוא והטייס האנגלי.

ביולוגיה

המהפכה צועדת

מבין כל ענפי החקלאות, הלול הוא ה"תעשייתי ביותר: מגדלים את העופות במידים הורמים לבתי-חרושת, מדגירים את ה"ביצים במדגרות, שוחטים את העופות בשיטת הסרט הנע. עתה רוצים לטול מהן את הזכות האנושית האחרונה — זכות ההורים לקבוע את המין של צאצאיהם.

בחדש-יטון, ארצות-הברית, אושר החודש פטנט לשיטה של הכונת מין העופות, לפי רצון המגדלים. השיטה: טובלים את ביצי העופות בתמיסה של הורמונים — הורמונים זכריים לקבלת אפרוחים זכרים, הורמונים נקביים לאפרוחים נקביות.

מכל מחזור דגירה בוקעים בדרך כלל 50% זכרים ו-50% נקבות, למרות שבמרוצת ה"שנים, התפתחו גורמים מיוחדים להטלה ול"בשר. על כן, כאשר בוקע תרגול של זן ה"מיוחד להטלה קוטלים אותו הלולנים או מפטמים אותו, מוכרים אותו כעבור זמן קצר לבשר.

השיטה החדשה תמנע בזבוז כוח. מתוך ה"ביצים של זני הבשר יבקעו מעתה רק אפרוחים זכרים ואילו ביצי הזנים המצטיינים ב"הטלה יולידו נקבות פוריות.

* נצח ישראל לא ישקר. קבוצה מחתרת תית שנוסדה על-ידי אהרון לפעול לסובת האנגלים במלחמת העולם הראשונה.

מיכל הדלק באותו מחנה. הוא חיבר צנור מים למיכל המרוקן, עזבו להתמלא משך שלושה ימים. כאשר שב, מצא כי הצנור חובר למיכל הסמוך, אלא שעתה, שוב לא נותרה טיפה אחת של הנזול היקר במיכל. במקום להכניס מים למיכל, הוציא הצנור משך שלושה ימים אלה את כל הנזון ממכל סמוך.

במפקדה נתעוררה מיד השאלה: מי הוציא

רבקה אהרונסון (1935)
עזבו בזכרון

את הבנוין? בודיסוב נשבע כי אין לו כל מושג. השערתו הייתה כי משהו במחנה גנב את הדלק, אך האחראים מאנו לקבל את הסברו. הם תבעו אותו לדין כפני בתי-דין צבאי.

השבוע, שנתיים לאחר המקרה, הודיע בית הדין כי קיבל את טענותיו של עורך-הדין נתן קנת, סניגורו של בודיסוב, וזכה את הנאשם. השאלה היחידה שנשארה עדיין ל"לא תשובה, היתה: מי הוציא את הבנוין?

כסף קפוא

שש שנים חיו זאב והניה נבנצאל יחד. עד אשר, ב"1940, החליט הבעל כי די לו בחיי נשואין, עזב את אשתו ואת בתו. מבלי לטרוח לקבל גט, עבר לחיות עם ידידתו מלפני הנשואין, חיה פישר.

שכניו החדשים קראו לחיה "גברת גב" צאל" והחיים זרמו בשלווה. מן הסתם, היתה האידיליה נמשכת, אלמלא פקד מלאך המוות את זאב. הוא נפטר ממחלה ממארת, הוריש לבתי המשפט את בעייתו המסובכת. הבעיה: גם הניה, גם חיה תבעו את ה"ירושה מקרן התגמולים של בית-החרושת שמו, שם עבד אהובם המשותף. הרבנות הכירה בזכותה של האלמנה החוקית. אולם חיה הסתמכה על 15 שנות חייה עם המנוח, הגישה ערעור.

הכסף, בינתיים הוקפא בקופות שמו.

הארץ

התאבד בתביעה בים. (הארץ)
מרדכי דן, תל-אביב

עוד לפני גזר-הדין.

צה"ל הטביע את חומתו על כל מאור רעות הספורט. (העולם הזה)

אורי שטיגר, חזרה לז דבר אל הקיר.

משרדים חגיגיים מיצירות מוצרט. (חרות)

אריה בט, ירושלים נא לפנות למזכירה, הגב' פנינה זלצמן.

קריין קול-ישראל פלתיאל בן לאיש. (העולם הזה)

רחל כהן, ירושלים וגם לאישה.

החברים נתקבלו בברכת מועלים ל"שמחה. (הצופה)

אליהו ברין, בני ברק המבדיל בין כסף לחול.

קיבוצים

ידיים עובדות

חדרי המגורים בקיבוץ אינם נעולים. רכושו של כל חבר גלוי ופתוח לכל. על כן, כאשר נתגלו גניבות קטנות החוזרות ונישנות בקיבוץ מסדה, שבצמק הירדן, שררה מכובדה בין החברים. אולם איש לא יכול היה להצביע על חבר כלשהו ולומר בפירוש כי הוא ה"חשוד. פחות מכל, יכלו לחשוד בצבי, עובד זה המסור ביותר של הנגריה המקומית.

צבי הגיע לקיבוץ לפני שנה וחצי, הציג את עצמו כעולה חדש, הוכנס מיד לסידור העבודה של המשק הרעב לידים עובדות. החבר החדש הסתגל במהרה לחיי הקיבוץ. הוא התיידד עם חברת המשק, רופאת שיניים בישובי הסביבה, שבעלה נהרג בתאונת עבודה לפני שנים אחדות. החברות בין השני יים התהדקה, צבי היה משיכב את שני ילדי ידידתו, בימים שזו היתה נעדרת מהקיבוץ לרגל עבודתה.

ביקור משפחתי. לפני שבועיים נחזר הקיבוץ כולו: קופת המשק נגנבה מחדר המזכירות. תוכנה בן 200 הל"י נעלם, הקר פה עצמה נמצאה מתחת לחלוננו של אחד מחברי הכשרת הנוער. עתה הוועקה המשטרה — ללא תוצאות.

כעבור שבוע, נסע צבי לתל-אביב. הוא ניגש לבית אחותה של ידידתו, פתח את הדלת במפתח שהופקד בידי. איש לא היה בבית. צבי אסף חליפה מהודרת, מצלמה יקרה, אל"בום בולים, כלי כסף וזהב וכל סכום המזוז מיני שנמצא בבית. הפעם, לא טרח להסתיר את עקבותיו.

בתחנת המשטרה, אליה הגיעו האחות ה"נגנבת והידידה המרומה, וזהתה תמונתו של הנגר המסור, ללא שום קושי. היא שכנה כבוד באלבום הפושעים המבוקשים, כחשוד בביצוע שורה ארוכה של פריצות וגניבות.

השבוע, נתקבלה בקיבוץ מסדה, פה אחד, ההחלטה לא לצרף שום אלמוני לקיבוץ ללא חקירה מדוקדקת של עברו — יהיה רעבון המשק לידים עובדות כאשר יהיה.

שחיתות

נחמה קרה

סעד מוחמד, תושב יפו, נמנה על שכבת האזרחים הישראלים המכונים נפקדים. ב"1948 ברז מוחמד מעירו הנצורה, ביקש ממקלט בלבנון. כעבור שנתיים חזר, בהסכמת ממשלת ישראל, קיבל פנקס זיהוי, נרשם כ"אזרח שהתייכונות בעיני החוק.

אך לא בעיני האפיטרופוס. כל דרישותיו לקבל את רכושו — שליש בבית החרושת חבב לקרח — נדחו. גם כאשר החליט ה"אפוטרופוס למכור את בית-החרושת לקבור צת חיללים משוחררים, לא נועץ במחמתו. הוא אף לא נועץ במערך נכסים ממשלתי, הסתפק בחוות דעתו של באיכות הקונים עצמם בקביעת המחיר. המפעל נמכר באל"פ יים ללא כל מכירה, ומחמתו, שהוסר מעליו בינתיים החו "נפקד", קיבל את ה"שליש המגיע לו. אלא שמחמתו לא הסתפק בכך. הוא טען כי שחיו האמיתי של המפעל היה 20 אלף ל"י.

שני סיבובים. הוא הגיש תביעה לפי צוים, הפסיד את הסיבוב הראשון בבית המשפט המחוזי. הוא פנה לבית-המשפט ה"עליו, הפסיד גם שם. כי לפי חוק נכסי נפקדים, אין לנפקד זכות לבוא בטענות על נזק שנגרם לו בהיותו נפקד.

אלא שהשופט, ד"ר אליהו ויתקון, לא די כול היה להתאפק ולהוסיף את דעתו הא"ר שית בשולי פסק-הדין. קבע השופט העליון: "כל העיסקה הזאת, ריח של שחיתות נודף ממנה. קשה להניח כי אלה שנחפזו לבזבז כאן רכוש פעלו בתום-לב וכנקיין-כפיים. הם יצאו מגדרם לשמע אינטרסים פרטיים ולא חסו על טוב הציבור — שלמענו מנהל האפוטרופוס את הנכסים — ולא על הנפקד, שכבר ידעו כי בקרוב הוא עתיד לחדול מ"להיות כזה".

לסעד מוחמד, היתה זו נחמה לשמוע כי פקיד האפוטרופוס האחראים הוכחו כמוש"חחים. אולם היתה זו נחמה ריקה לחלוטין.

משפט

מי הוציא את הכוזני?

בין יתר עבודותיו של האזרח יעקב בודי סוב במחנה הצבאי, אישם, נכללה שטיפת מיכלי הדלק הריקים. כך נשלח חלקו לנקות

סיגריות נשיה Extra

באריזה חדשה
20 סיגריות 380 פרוטה
עגולה-שטוחה

צבעו את בגדי-הים הישן
אצל קשת — ותקבלו

קשת

מחודש ויפה
פרטים בכל סניפינו

קשת
מנקה וצובעת

אגד "ישיר" נוח ומהיר

האמצעי האידיאלי לכבישת משי, צמר ואריגים עדינים למיניהם.

קקסטיר
אמריקני

תוצרת "נקה"
המפיצים: חב' נורית בע"מ